

KJE SO TISTE STEZICE, KI SO VČASIH BILE...

Najbolj od vsega pogrešam poti, ki so bile pred 50., pa še tudi pred 20. leti. Krajšale so betonske in asfaltne poti in se prepletale med bloki, čez travnike in polja, ki so takrat še bila med Novo Gorico in Solkanom, med predeli mesta, do Panovca in Kostanjevice. Odkar je privatna lastnina tako pomembna, se ljudje, še bolj pa podjetja in ustanove, ograjujejo. Da ja ne bi ničesar izgubili, da ne bi kdo uporabljal njihove lastnine. Prav, vendar občina ali država bi morala z zazidalnimi načrti ohraniti in poskrbeti za neko naravno povezavo med deli mesta, še posebej, če je ta že bila. Ali je danes za pozidavo mogoče prodati vse, tudi stare poti, ki so bile gotovo vrisane v katastru in vpisane v zemljiški knjigi? S starimi ali novimi povezavami bi bilo mesto veliko bolj domače, hkrati pa prijazno pešcem, posebej starejšim. Otroci pa bi med stavbami in drevesi našli čudovite koticke za igro. Človek se sprašuje kdaj in kam bodo (kljub nezasedenosti novih zgradb) vtaknili še kako zgradbo, kjer si bodo ljudje lahko gledali v lonec, ne bodo imeli kje parkirati in zaradi pomanjkanja prostora okrog stavb živeli v kletkah kot Kitajci. Ali je mogoče, da si nočemo nameniti nekaj prostora, da bi lahko opazovali in uživali tudi stavbe, ki so naše mesto? Zaradi neumnosti je občina že zapravila ogromno denarja za odplačilo lastnih zemljišč, ki so jih spretni goljufi s pomočjo zemljiške knjige prepisali nase in preprodajali.

Kot osnovnošolci smo nabirali murvine veje in listje na poti skozi vinograde, ki je takrat vodila od osnovne šole Milojke Štrukelj do rojstne hiše Milojke Štrukelj v Solkanu in vse vmes seveda. Pot ni bila prav kratka, saj je danes prekrita z bloki Cankarjeve ulice, z zasebnimi hišami in drugimi objekti, prepredena s številnimi ulicami, ki pa niso ohranile stare poti, ki je bila takrat gotovo vrisana v vseh katastrih. Murve so bile v pravem drevoredu, posajene pa so bile tudi drugje, ob robovih vinogradov. Gojili smo sviloprejke in te je bilo treba dobro hraniti, da so se zabubile in naredile zapredek. Poleti smo rabutali sladke sadeže, rumene in rdeče murvice, kot kakšne debele črvičke. Najslajše so bile bele, bile so kot marmelada, ko so bile zrele. Prsti so se nam sprijemali od sladkega soka, ki se je pocedil, ko si jo utrgal. Sedaj je ostal le še manjši delček poti, bolj dostop do Štrukljeve hiše. Verjetno se lahko še pretakneš mimo hiš, večina pa je ograjena z ograjami in živimi mejami, med parcelami je le bila puščena komaj zaznavna preprosta pot za pešce, povezava med krajema.

Z gradnjo je bila uničena tudi pešpot na Kostanjevico od potoka Korna (pri čistilni napravi) in sedaj Šantlove ulice, ob živi meji navkreber v breg na krak Streliške ulice, ki je bila bližnjica do stopnic, ki vodijo na Kostanjevico. Gradnja vrstnih hiš ob Streliški ulici in nato še gradnja blokov ob Šantlovi ulici je zaprla staro pot in popolnoma preprečila ljudem bližnjico do stopnic. Zakaj so jih gradili do meje, do stare ograje? Niti metra prostora ni puščenega! Stare stopnice, ki vodijo na Kostanjevico in so bile dokončno obnovljene l. 2002, potem ko se je zanje začela zanimati občina na pobudo župljanov. Zgornji del stopnic nekaj let ni bil prehodan, saj so se stari kamni zaradi ilovnatega terena premaknili, nato so se temeljito zarasle. Leta 1991 so jih sami župljani, prebivalci našega mesta, s prostovoljnim delom očistili in obnovili (glej Spominska knjiga Župnije Nova Gorica – Kapela iz. l. 2008-str.217). Občina je l. 2000 pričela z obnovo in jo tudi financirala, vendar so sedanje stopnice betonske in vanje žal niso vgrajeni kamni iz prvotnih kamnitih stopnic. Kljub vsemu so in so lepe! Žal zanje ne vedo vsi, saj so vidne šele na Škrabčevi ulici, ki jih preseka. Mesto bi se moralo potruditi, da obnovi staro stezo - pešpot (ni treba več kot pol metra), da stopnice dobijo naravno povezavo do mesta, izven prometne ceste. Opazila sem, da ljudje delajo bližnjico ob blokih, levo, morala pa bi iti po desni strani, gledano s Šantlove proti Kostanjevici. Ne zdi se mi prav, da morajo ljudje hoditi po pločniku ob Šantlovi ulici do križišča s Streliško, ki je, mimogrede, zelo nevarno. Če želijo po stopnicah, nadaljujejo pot desno po Streliški do stopnic, drugače pa nadaljujejo pot na Kostanjevico po Škrabčevi cesti, s katere se s parkirišča na Kostanjevici nadaljujeta pešpoti na Pristavo in v Gorico (Pot na Kapelo – Via della Kappella).

Popolnoma je gradnja in novodobno ograjevanje parcel uničilo pot, ki je z Gortanove na križišču z Grčno prečila do konca Kidričeve ulice. Na prvotno pot so zgradili del Doma starejših občanov, a lahko si ga obšel in prišel na pot med Domom in Šolo Kozaro do Kidričeve. Kasneje so zgradili še varovana stanovanja v podaljšku Doma. Po novih tlakovanih potkah smo stanovalci Grčne in Gortanove lahko hodili med stavbami. Po nekaj letih so si vsak

svojo parcelo ogradili in med njimi ni bil puščen niti najmanjši prehod. Vse stavbe so varovane z elektronskimi ključavnicami in celo vratarjem, kljub temu so potrebne še visoke neprehodne ograje. Nepridipravi jih bodo kljub vsemu preskočili, za ljudi pa, ki se staramo, je vsak nepotreben korak, ki ga moramo zaradi egoizma in kratkovidnosti narediti, boleč, hkrati pa nas odtuja med sabo in od našega mesta, kjer vladajo ceste in avtomobili. Dom starejših občanov bi lahko odstopil meter parcele ob cesti, da bi lahko uredili pločnik ob Domu do varovanih stanovanj vsaj za stanovalce, ki bi se radi s hojco ali na vozičku sprehajali tudi po Gortanovi ulici. Vsaj za njih, če že ne za okoliške prebivalce, pa bi lahko uredili krožno pot okrog vseh stavb.

Velika bolečina je zame bila, ko sem odkrila, da ne moreš več priti s Cankarjeve pri Glasbeni šoli ali Šolskega centra NG, vmes je bil zgrajen še MIC, na Delpinovo ulico. Vedno so bile poti mimo Osnovne šole Milojke Štrukelj na Cankarjevo in tudi danes bi lahko bilo to mogoče čez HITovo parkirišče. Vsaka šola je popolnoma ograjena, tu jih je še več: SETŠ in Tehniška gimnazija. Vse imajo več vrat na raznih poteh in prehodih, a vmes ali mimo njih me moreš. Na Cankarjevi pa je z železnimi vrati zaprt prehod med Glasbeno šolo in MICem ter med MiCem in Tehnično šolo. Hudo, kajne!

Takih primerov je še več, je pa tudi veliko takih, ko so poti le bile ohranjene ali pa narejeni novi prehodi za ljudi, ki živijo v našem mestu. Poglejmo samo Cankarjevo ulico in področje med njo in Ulico Gradnikove brigade. Prav zaradi zelenja, nešteti prehodov in igral, je Cankarjeva najbolj zaželena ulica v mestu.

Do kdaj bo Nova Gorica še prijazno in še zeleno mesto?

RuMBa

Mira Bastjančič